

Biroul permanent al Senatului
Bp 393 118.07.2013

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
453 3.09.2013

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă privind
reproducerea umană asistată medical**

Analizând propunerea legislativă privind reproducerea umană asistată medical, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B393 din 19.06.2013,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect stabilirea regimului juridic al reproducerii umane asistate medical, în vederea susținerii cuplurilor cu probleme de fertilitate, precum și a creșterii natalității.

În raport de conținutul său normativ, propunerea legislativă se înscrie în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea prevederilor art.75 alin.(1) din Constituție prima Cameră sesizată este Senatul.

2. În anul 2009, Consiliul Legislativ s-a pronunțat asupra unei propuneri legislative privind reproducerea umană asistată medical, prin avizul nr.643 din 11 iunie 2009, propunerea fiind respinsă de Camera Deputaților, în calitate de cameră decizională, la data de 19.10.2010.

În anul 2011, Consiliul Legislativ a avizat favorabil cu observații și propuneri (Aviz nr.1023 din 03.10.2011), un proiect de lege privind reproducerea umană asistată medical cu terț donator, adoptat de Senat, aflat, în prezent, în lucru la comisiile Camerei Deputaților.

Din analiza comparativă a proiectului de lege și a prezentei propuneri legislative a rezultat că majoritatea observațiilor formulate de Consiliul Legislativ au fost avute în vedere cu prilejul elaborării prezentei propuneri.

3. În ceea ce privește fondul reglementării, semnalăm că nu sunt prevăzute expres raporturile contractuale care se stabilesc între unitățile sanitare sau între băncile de spermă/ovule, pe de o parte, și terțul donator, pe de altă parte.

Referitor la acest aspect, propunerea ar fi trebuit să cuprindă texte care să prevadă conținutul obligatoriu al contractului de donare (scopul donării, posibilitatea scoaterii de pe teritoriul României a materialului genetic donat etc.), caracterul gratuit al contractului și eventualele compensații, constând în acordarea unei zile libere plătite, decontarea transportului și asigurarea unei mese în limita unui bon valoric, inclusiv prevederi referitoare la caracterul revocabil sau irevocabil al acestuia și excepțiile aferente, în acest ultim caz.

În același timp, nu este prevăzută, de pildă, suportarea finanțării procedurilor de reproducere umană asistată medical cu terț donator în cazul în care acestea se realizează în unități sanitare publice, potrivit art.6. Menționăm că, în eventualitatea în care este avută în vedere finanțarea publică, este necesar să se prevadă, mai întâi, sursa finanțării, apoi posibilitatea înscrierii persoanelor infertile într-un Program național de sănătate, precum și aria de acoperire a sprijinului financiar asigurat prin Programul respectiv (numărul maxim al inseminărilor artificiale/fertilizărilor *in vitro*, criteriile care trebuie îndeplinite pentru includerea în Program etc.).

De asemenea, propunerea ar fi trebuit să prevadă asigurarea unei evidențe a donatorilor, prin intermediul unui Registru al acestora la nivel național, entitatea în cadrul căreia acesta se înființează, se organizează și îl gestionează, precum și modalitatea înregistrării donatorilor, inclusiv durata pe care se păstrează datele respective.

Semnalăm și faptul că unele dispoziții instituie obligații, dar nu stabilesc și sancțiuni în cazul nerespectării acestora, spre exemplu: art.7, 8, 10, 11 și altele. De aceea, era necesar ca propunerea să stabilească și să sancționeze infracțiuni, precum prelevarea de celule sexuale de la persoane care nu îndeplinesc criteriile privind donarea - prevăzute la art.10 - sau recoltarea de material reproductiv de la o persoană decedată - interzisă la art.8 lit.g).

4. Pe de altă parte, potrivit art.447 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, dar și al art.1 alin.(1) din propunerea

legislativă, prezentul demers trebuie să reglementeze și **modalitatea de asigurare a confidențialității informațiilor** privind reproducerea umană asistată medical cu terț donator, precum și **modul de transmitere** a acestora, dar normele aferente sunt extrem de sumare și cuprinse numai în art.14, având o redactare cu caracter general.

În plus, deși la art.14 alin.(2), se stabilește o obligație de respectare a confidențialității, norma nu prevede sancțiunile aplicabile în cazul încălcării și nici nu trimite la alte texte legale, astfel încât aceasta apare ca lipsită de eficiență, având doar caracter declarativ.

5. Prin raportare la dreptul comparat, menționăm că, spre deosebire de Codul sănătății publice francez (*Code de la santé publique*), propunerea a omis reglementarea unor aspecte esențiale, precum:

a) stabilirea unui **număr maxim de copii** care pot fi născuți prin recurgerea la gameții aceluiși donator - art.L.1244-4;

b) anumite condiții pe care trebuie să le îndeplinească părinții: alături de criteriile medicale privind starea de sănătate fizică și mintală, cerința **de a fi căsătoriți sau de a fi conviețuit o anumită perioadă (cel puțin 2 ani)** - art.L.2141-2;

c) condiția provenienței gameților cu care se face fertilizarea *in vitro* **de la cel puțin un membru al cuplului beneficiar** - art.L.2141-3;

d) regimul juridic al **stimulării ovariene** - art.L.2141-1;

e) reglementarea **transferului embrionar** - art.L.2141-6.

6. La **art.1 alin.(1)**, propunem eliminarea sintagmei „fiind recunoscute și garantate drepturile privind reproducerea umană asistată medical”, deoarece are caracter declarativ, iar aceeași idee se regăsește și în art.3 alin.(1).

Totodată, pentru o exprimare în acord cu stilul normativ și pentru asigurarea concordanței cu prevederile art.447 Cod civil, propunem următoarea reformulare:

„(1) Prezenta lege reglementează regimul juridic al reproducerii umane asistate medical, inclusiv cu terț donator, asigurarea confidențialității informațiilor care țin de aceasta, precum și modul de transmitere a lor.”.

7. La **art.4 lit.f)** cuprinzând definiția *terțului donator*, este necesară revederea expresiei „utilizarea terapeutică” (ca scop al prelevării materialului reproducător), deoarece, spre exemplu, tot pentru utilizare terapeutică, se poate preleva un astfel de material în vederea conceperii unui copil de la care să se recolteze celule stem pentru vindecarea altuia. Este necesară revederea textului, în sensul

completării acestuia cu aspectele care țin de esența reproducerii umane asistate medical cu terț donator: conceperea unui copil la cererea unor părinți infertili.

Totodată, dat fiind că în momentul efectiv al donării este puțin probabil ca o persoană să exprime consimțământul pentru donare, propunem eliminarea termenului „prealabil”, precum și ca textul să se încheie, astfel: „... în scris, **anterior** donării”.

Definiția prevăzută pentru „*consiliere*” la **lit.k**), este eliptică, motiv pentru care, propunem reformularea, în partea finală, astfel: „consilierea are ca scop facilitarea **furnizării** serviciilor de sănătate”.

8. La **art.6**, pentru evitarea dubiilor în interpretare, este necesară precizarea normelor avute în vedere prin expresia „potrivit prevederilor legale în vigoare”. Observația este valabilă și pentru **art.7 alin.(6)**, referitor la expresia „în condițiile legii”.

9. La **art.10 alin.(1)**, partea introductivă, pentru o corectă exprimare, este necesară înlocuirea expresiei „să îndeplinească, cumulativ” prin expresia „să îndeplinească, **în mod cumulativ**”.

La **alin.(2)** și **(3)**, din aceleași rațiuni, propunem folosirea în locul substantivului „femeia”, forma sa la numărul plural, „femei”.

10. La **art.11 alin.(6)**, pentru respectarea stilului normativ, propunem înlocuirea expresiei „să asigure existența” prin expresia „să se asigure de existența”, precum și a cuvântului „consimțământ” prin expresia „a consimțământului”.

La **alin.(8)**, din aceleași rațiuni, propunem înlocuirea expresiei „numai cu consimțământul” prin expresia „numai dacă există consimțământul”. Totodată, pentru corelare cu definiția *părinților*, de la **art.4 lit.b**), propunem ca textul să se încheie, astfel: „... precum și al părinților beneficiari ai reproducerii umane asistate medical cu terț donator”.

11. La **art.12 alin.(1)**, pentru precizia normei, propunem ca expresia „contract de asistență reproductivă” să fie înlocuită prin sintagma „contract de asistență medicală pentru reproducere”. Observația este valabilă, în mod corespunzător, pentru toate situațiile similare.

La **alin.(2)**, pentru asigurarea caracterului complet al normei, trebuie precizate și modalitățile de revocare a consimțământului.

12. La **art.14**, pentru a conferi eficiență normei, este necesară completarea cu texte referitoare la modalitățile de asigurare a confidențialității și la sancționarea încălcării obligației de respectarea confidențialității.

La **alin.(3)**, întrucât transmiterea informațiilor confidențiale face obiectul art.445 din Codului civil, propunem ca, în final, să fie adăugată sintagma „în condițiile prevăzute de art.445 ale Codului civil”.

13. La **art.16** este necesară precizarea normelor vizate prin expresia „conform legii”, potrivit căreia fapta prevăzută va fi sancționată ca infracțiune.

14. La **art.17**, întrucât textul prevede de o manieră generală faptul că încălcarea normelor prezentei propuneri atrage răspunderea juridică, se vor ridica probleme de interpretare, fiind necesară revederea și reformularea, în consecință, a acestuia.

15. La **art.18**, pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, în final, se va adăuga expresia „cu modificările ulterioare”.

16. Potrivit prevederilor art.55 alin.(2) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, atunci când, pentru punerea în aplicare a unui act normativ, sunt prevăzute norme de aplicare, în cuprinsul acestuia se va stabili termenul de elaborare și data intrării lor în vigoare, care nu ar trebui să depășească, de regulă, 30 de zile de la data intrării în vigoare a actului normativ. Din aceste rațiuni, recomandăm revederea duratei termenului prevăzut la **art.19**.

PREȘEDINTE

dr. Dragos ILIESCU

București
Nr. 740/17.07.2013

Lege privind Codul civil

A se vedea art. 1175 din D(L) 1655/1864 - ale cărei dispoziții au fost preluate de art. 1.289-1.294 din Codul civil, dispoziții care se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil, conform art. 109 din L. nr. 71/2011. La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma "contract comercial" sau "contracte comerciale" se înlocuiește cu sintagma "contract civil" sau, după caz, "contracte civile", iar sintagma "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte". (D.I.C.C.J. nr. 4/2013 - M.Of. nr. 226/19 apr. 2013 (art. 396 - 404))

1 republicare cu renumerotare M. Of. nr. 505/15 iul. 2011
Lege privind Codul civil

La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma "contract comercial" sau "contracte comerciale" se înlocuiește cu sintagma "contract civil" sau, după caz, "contracte civile", iar sintagma "contracte sau acte de comerț", cu termenul "contracte".

2 modificări prin L. nr. 60/2012 M. Of. nr. 255/17 apr. 2012 *modifică art. 658*

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

Notă: v. La data intrării în vigoare a prezentei legi, în toate actele normative în vigoare, sintagma "serviciul/serviciile de stare civilă" se înlocuiește cu sintagma "serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor".

3 rectificare M. Of. nr. 246/29 apr. 2013 *rectifică art. 297 alin. (2) teza a doua*
RECTIFICARE